Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2025. gada 11. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Kopējā ārpolitika un drošības politika – Regula (ES) Nr. 269/2014 – Ierobežojoši pasākumi saistībā ar situāciju Ukrainā – 2. pants – Līdzekļu un saimniecisko resursu iesaldēšana – Atkāpes – 4. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunkts – Konkrētu līdzekļu atbrīvošana konkrētiem izdevumiem – Reģistrācijas nodevas un fiksētas iemaksas samaksa, lai celtu prasību atcelt lēmumu, ar kuru īsteno šo regulu – Iekļaušana

Lietā C-384/24

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Raad van State* (Valsts padome, Beļģija) iesniegusi ar 2024. gada 21. maija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 29. maijā, tiesvedībā

Russisch-Kirgizisch Ontwikkelingsfonds

pret

Belgische Staat,

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs D. Gracijs [*D. Gratsias*] (referents), tiesneši J. Regans [*E. Regan*] un B. Smulderss [*B. Smulders*],

ģenerāladvokāts: R. Norkus [*R. Norkus*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– Beļģijas valdības vārdā – *C. Pochet*, *L. Van den Broeck* un *M. Van Regemorter*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Carpus-Carcea*, *L. Haasbeek* un *L. Puccio*, pārstāves,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Regulas (ES) Nr. 269/2014 (2014. gada 17. marts) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība (OV 2014, L 78, 6. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2022. gada 20. oktobra Īstenošanas regulu (ES) 2022/1985 (OV 2022, L 272I, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Regula Nr. 269/2014"), 2. pantu, 4. panta 1. punkta b) un d) apakšpunktu un 9. pantu, LES 19. panta 1. punktu, LESD 57. panta pirmo daļu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Russisch-Kirgizisch Ontwikkelingsfonds* (Krievijas un Kirgizstānas Attīstības fonds, turpmāk tekstā – "KKAF") un *Belgische Staat* (Beļģijas valsts), ko pārstāv *ministre des Finances* (finanšu ministrs), par *administrateur général de la Trésorerie du service public fédéral Finances* (Federālā valsts finanšu dienesta Valsts kases ģenerāladministrators) atteikumu apmierināt šī fonda lūgumu atļaut pārskaitīt līdzekļus uz kādu no tā kontiem, pamatojoties uz Regulas Nr. 269/2014 6. un 6.b pantu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

3 Regulas Nr. 269/2014 6. apsvērumā noteikts:

"Šajā regulā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā atzītās pamattiesības un pamatprincipi un jo īpaši tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu un tiesības uz personas datu aizsardzību. Šī regula būtu jāpiemēro saskaņā ar minētajām tiesībām un principiem."

4 Minētās regulas 1. pantā paredzēts:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

f) "līdzekļu iesaldēšana" ir liegums jebkādai līdzekļu kustībai, pārvedumiem, grozījumiem, izmantošanai, piekļuvei tiem vai rīcībai ar tiem, kuras rezultātā jebkādā veidā varētu mainīties to apjoms, summa, atrašanās vieta, īpašnieks, valdītājs, raksturīgās iezīmes vai galamērķis, vai rastos jebkādas citas izmaiņas, kas varētu darīt iespējamu līdzekļu izmantošanu, tostarp vērtspapīru portfeļa pārvaldību;

[..]."

5 Šīs regulas 2. pantā paredzēts:

"1. Iesaldē visus līdzekļus un saimnieciskos resursus, kas ir jebkuru I pielikumā uzskaitītu fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru, vai ar tām saistītu fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai pārziņā.

2. Netiek tieši vai netieši darīti pieejami līdzekļi vai saimnieciskie resursi I pielikumā uzskaitītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām, vai ar tām saistītām fiziskajām vai juridiskajām personām, vienībām vai struktūrām vai to labā."

6 Šīs pašas regulas 4. panta 1. punkts ir formulēts šādi:

"1. Atkāpjoties no 2. panta, dalībvalstu kompetentās iestādes var atļaut konkrētu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu vai arī darīt tos pieejamus ar nosacījumiem, ko tās uzskata par atbilstošiem, ja tās ir konstatējušas, ka attiecīgie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir:

a) vajadzīgi, lai segtu I pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu, vienību vai struktūru un šādu fizisko personu apgādājamo ģimenes locekļu pamatvajadzības, tostarp maksājumus par pārtikas produktiem, īri vai hipotēku, zālēm un ārstēšanu, nodokļu, apdrošināšanas prēmiju un komunālo pakalpojumu maksājumus;

b) paredzēti vienīgi samērīgai samaksai par kvalificētu darbu vai atlīdzībai par izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem;

c) paredzēti vienīgi komisijas maksai vai apkalpošanas maksai par iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu parastu turēšanu vai pārvaldību; vai

d) nepieciešami ārkārtas izdevumiem ar noteikumu, ka attiecīgā kompetentā iestāde pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un Komisijai vismaz divas nedēļas pirms atļaujas piešķiršanas ir sniegusi pamatojumu, kāpēc tā uzskata, ka būtu jāpiešķir īpaša atļauja.

e) paredzēti, lai iemaksātu kontā vai izmaksātu no konta, kas pieder vai ko tur tāda diplomātiskā pārstāvniecība, konsulāts vai starptautiska organizācija, kam saskaņā ar starptautiskajām tiesībām ir imunitāte, ciktāl šādi maksājumi ir paredzēti izmantošanai diplomātiskās pārstāvniecības, konsulāta vai starptautiskās organizācijas oficiālajiem mērķiem."

7 Regulas Nr. 269/2014 6. un 6.b pantā, atkāpjoties no tās 2. panta, ir paredzēts atbrīvot konkrētus iesaldētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus vai darīt tos pieejamus tajos uzskaitītajos īpašajos gadījumos.

8 Saskaņā ar šīs regulas 9. panta 1. punktu:

"Aizliegts apzināti un tīši piedalīties darbībās, kuru mērķis vai sekas ir apiet 2. pantā minētos pasākumus."

Beļģijas tiesības

Likums par budžeta fonda izveidi papildu juridiskajai palīdzībai

9 2017. gada 19. marta *wet tot oprichting van een Begrotingsfonds voor de juridische tweedelijnsbijstand* (Likums par budžeta fonda izveidi papildu juridiskajai palīdzībai; *Belgisch Staatsblad*, 2017. gada 31. marts, 46565. lpp.) 4. panta 4. punktā noteikts:

"Conseil d'État (Valsts padome) fondā iemaksa ir jāveic [..] par katru prasības pieteikumu, ar kuru celta prasība atlīdzināt ārkārtēju morālu vai materiālu kaitējumu, prasība atcelt tiesību aktu, kasācijas sūdzība, prasība atlīdzināt zaudējumus, prasība par administratīvo pagaidu noregulējumu, iebildumi, trešo personu protesti vai pārskatīšanas prasība.

[..]

Conseil d'État un *Conseil du contentieux des étrangers* (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome) fondā iemaksas nav jāveic lietas dalībniekam, kas saņem papildu juridisko palīdzību vai juridisko palīdzību.

[..]"

Valsts padomes Procedūras noteikumi

10 1948. gada 23. augusta *besluit van de Regent tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State* (Reģenta dekrēts, ar ko nosaka procedūru Valsts padomes Administratīvo strīdu nodaļā; *Belgisch Staatsblad*, 1948. gada 23. augusts, 6821. lpp.), redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (turpmāk tekstā – "Valsts padomes Procedūras noteikumi"), 66. panta pirmajā daļā paredzēts:

"Tiesāšanās izdevumi ir:

1° nodeva, kas minēta 70. pantā;

[..]

6° iemaksa, kas minēta 2017. gada 19. marta Likuma par budžeta fonda izveidi papildu juridiskajai palīdzībai 4. panta 4. punktā."

11 Valsts padomes Procedūras noteikumu 70. panta 1. punktā noteikts:

"Nodeva 200 EUR apmērā jāmaksā par

[..]

2° prasības pieteikumiem, ar kuriem ceļ prasību atcelt tiesību aktus un noteikumus [..].

[..]"

12 Šo noteikumu 71. pants formulēts šādi:

"70. pantā minēto nodevu un 66. panta 6. punktā minēto iemaksu maksā, veicot pārskaitījumu vai iemaksu Federālā valsts finanšu dienesta kompetentās struktūrvienības finanšu kontā.

Tiklīdz jāmaksā 66. panta 6. punktā paredzētā nodeva un iemaksa, galvenais sekretārs nosūta parādniekam maksājuma rīkojuma formulāru ar strukturētu paziņojumu, kas ļauj veicamo maksājumu attiecināt uz procesuālo dokumentu, uz kuru tas attiecas.

[..]

Ja pirmajā daļā minētais konts nav kreditēts 30 dienu laikā pēc maksājuma rīkojuma formulāra saņemšanas, galvenais sekretārs pēc ieceltā revīzijas locekļa pieprasījuma informē attiecīgo pusi, ka konkrētajā gadījumā palāta uzskatīs, ka prasības pieteikums vai apelācijas sūdzība nav iesniegta, vai izslēgs to no reģistra, ja vien attiecīgā puse 15 dienu laikā nepieprasa uzklausīšanu.

[..]

Ja attiecīgā puse pieprasa uzklausīšanu, ieceltais priekšsēdētājs vai valsts padomdevējs drīzumā uzaicina puses uzklausīšanai. Šajā ziņā pieteikums par uzklausīšanu tiek paziņots pretējai pusei un attiecīgā gadījumā lietas dalībniekam, kas ir iestājies lietā.

Pēc lietas dalībnieku un ieceltā revīzijas locekļa uzklausīšanas padome nekavējoties lemj un pieņem lēmumu par to, vai uzskatīt, ka prasības pieteikums vai apelācijas sūdzība ir iesniegta, vai izslēgt to no reģistra, ja vien nav konstatēta nepārvarama vara vai nenovēršama kļūda."

13 Saskaņā ar *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa, Beļģija) judikatūru Valsts padomes Procedūras noteikumu 70. pantā paredzētā nodeva (turpmāk tekstā – "reģistrācijas nodeva") un šo noteikumu 66. panta 6. punktā minētā fiksētā iemaksa budžeta fondā papildu juridiskajai palīdzībai (turpmāk tekstā – "fiksēta iemaksa") ir nodokļi Konstitūcijas izpratnē.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

14 KKAF ir vienība, kuras līdzekļi, kas noguldīti *Euroclear Bank NV*, ir iesaldēti saskaņā ar Regulas Nr. 269/2014 2. pantu. Proti, kā izriet no pamatlietā aplūkotā Federālā valsts finanšu dienesta Valsts kases ģenerāladministratora 2023. gada 26. janvāra lēmuma, no pieciem KKAF padomes, kas ir šīs vienības augstākā lēmējinstance, locekļiem divi bija Krievijas valdības locekļi un trešais bija VEB.RF, proti, tādas finanšu attīstības iestādes loceklis, kura kā vienība ir iekļauta šīs regulas I pielikumā ietvertajā sarakstā.

15 KKAF iesniedza Valsts kases ģenerāladministratoram trīs secīgus pieteikumus atļaut *Euroclear Bank* pārskaitīt uz vienu no tās kontiem naudas līdzekļus 162 945 017,64 ASV dolāru (USD) apmērā. Konkrētāk, trešajā no šiem pieteikumiem, kas iesniegts 2023. gada 4. janvārī, pamatojoties uz minēto noteikumu 6. un 6.b pantu, tā pauž vēlmi, lai šai bankai tiktu atļauts, pirmkārt, veikt šo līdzekļu pārvedumu un, otrkārt, atbrīvot naudas summu un vērtspapīrus, kas uzskaitīti to pārdošanas ietvaros, par šo summu, iemaksājot ieņēmumus vienā no saviem kontiem.

16 Ar 2023. gada 26. janvāra lēmumu Federālā valsts finanšu dienesta Valsts kases ģenerāladministrators šos lūgumus noraidīja. Šajā ziņā viņš norādīja, ka saskaņā ar jaunāko viņa rīcībā esošo informāciju šī sprieduma 14. punktā minētās trīs fiziskās personas bija KKAF augstākās lēmējstruktūras locekļi un tām bija tiesības īstenot dominējošu ietekmi pār KKAF. Viņš no tā secināja, ka tās līdzekļiem *Euroclear Bank* ir jāpaliek iesaldētiem, kamēr KKAF nav pierādījusi, ka to faktiski nekontrolē persona vai vienība, uz kuru attiecas līdzekļu iesaldēšana.

17 2023. gada 6. aprīlī KKAF pārsūdzēja šo lēmumu iesniedzējtiesā *Raad van State* (Valsts padome, Beļģija). Saistībā ar šīs prasības celšanu maksājamās reģistrācijas nodevas un fiksētās iemaksas par kopējo summu 224 EUR samaksas termiņš bija 2023. gada 14. augusts. Tomēr KKAF šīs summas nomaksai norādīto kontu kreditēja tikai 2023. gada 1. septembrī.

18 2023. gada 14. septembrī iesniedzējtiesa paziņoja KKAF par Valsts padomes Procedūras noteikumu 71. panta ceturtajā daļā paredzēto paziņojumu. Tā lūdza to uzklausīt saskaņā ar šo tiesību normu. Puses tika uzaicinātas uz tiesas sēdi, kas notika 2024. gada 28. februārī.

19 Pieteikumā, pirmkārt, KKAF apgalvoja, ka tā nav varējusi laikus samaksāt reģistrācijas nodevu un fiksēto iemaksu, jo tās līdzekļi tika iesaldēti *Euroclear Bank*, pamatojoties uz šī sprieduma 16. punktā minēto lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar Regulas Nr. 269/2014 2. pantu. Otrkārt, KKAF uzskatīja, ka Valsts padomes Procedūras noteikumu 71. panta ceturtajā līdz septītajā daļā paredzētās, ar šādu savlaicīgu nesamaksāšanu saistītās sankcijas piemērošana, proti, tas, ka tiks uzskatīts, ka tās prasība nav celta vai šī prasība tiks izslēgta no reģistra, ir acīmredzami nesaprātīga un nesamērīgi ierobežo tās tiesības vērsties tiesā. Šajā ziņā tā uzsver, ka ir vērsusies iesniedzējtiesā tieši tāpēc, ka uzskata, ka ar šo lēmumu netika atcelta tās līdzekļu iesaldēšana. Treškārt, tā secināja, ka šī situācija ir nepārvaramas varas gadījums un ka šī iemesla dēļ šī sankcija nevar tikt piemērota.

20 Izspriežot lietu, iesniedzējtiesa aicināja lietas dalībniekus tiesas sēdē paust nostāju par šādiem jautājumiem:

"1° (1. jautājums) Vai saskaņā ar [Regulu Nr. 269/2014] pastāv iespēja prasīt (un saņemt) noteiktu prasītājas iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanas atļauju vai noteiktu līdzekļu vai saimniecisko resursu padarīšanu par pieejamiem, ja attiecīgie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir paredzēti tikai tam, lai konkrētajā gadījumā samaksātu reģistrācijas nodevu [skat. tostarp iepriekš minēto noteikumu 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kā arī visas citas (šo noteikumu vai citu noteikumu) normas, uz kurām lietas dalībnieki attiecīgā gadījumā varētu norādīt]?

– A apakšjautājums: ja tiek uzskatīts, ka šāda iespēja pastāv, [vai ir nozīme] tam, ka šādu atļauju prasītāja (laikus) lūgusi "kompetentajai iestādei" – ņemot vērā, ka šajā gadījumā, lai atbildētu uz šo jautājumu, jāatsaucas uz 80. vadlīniju "[Eiropas Savienības] paraugpraksē attiecībā uz ierobežojošo pasākumu efektīvu īstenošanu" ([Eiropas Savienības] Padomes ģenerālsekretariāts, Nr. 10572/22, 2022. gada 27. jūnijs), – un apstiprinošas atbildes gadījumā, kāda virzība ir paredzēta šīs "kompetentās iestādes" pieteikumam? Atbilde būtu jādokumentē.

2° (2. jautājums) Vai prasītājam ir (nav) iespēja saņemt juridisko palīdzību, kas paredzēta [Valsts padomes] Procedūras noteikumu 78. un nākamajos pantos attiecībā uz reģistrācijas nodevu?"

21 Atbildot uz šiem jautājumiem, KKAF norādīja, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts šajā gadījumā nav piemērojams. Lai pamatotu šo apgalvojumu, tā apgalvo, pirmkārt, ka reģistrācijas nodeva un fiksētā iemaksa ir nodokļi, ko iekasē valsts iestādes. Otrkārt, tā apgalvo, ka iesniedzējtiesa nav pakalpojumu sniedzēja, ņemot vērā LESD 57. pantā paredzēto jēdziena "pakalpojumi" definīciju. It īpaši šī tiesa neveicot tādu saimniecisko darbību, kāda ir paredzēta šajā pantā. Līdz ar to reģistrācijas nodeva un fiksētā iemaksa neesot izdevumi, kas novirzīti tam, lai nodrošinātu juridiskos pakalpojumus. KKAF no tā secina, ka 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts tai neļauj ne lūgt, ne saņemt atļauju atbrīvot konkrētus iesaldētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus. Turklāt tā piebilst, ka pieteikumu par atbrīvošanu, pamatojoties uz Regulu Nr. 269/2014, izskatīšanas termiņš ir vairāki mēneši, līdz ar to lēmums par šādu pieteikumu katrā

ziņā esot pieņemts pārāk vēlu. Ar šādu pamatojumu tā saglabā savu argumentāciju, saskaņā ar kuru šajā gadījumā pastāvot nepārvaramas varas gadījums, kas liedz piemērot Valsts padomes Procedūras noteikumu 71. panta ceturtajā līdz septītajā daļā paredzēto sankciju.

22 Savukārt atbildētāja pamatlietā apgalvo, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā KKAF ir atļauts pieprasīt un panākt līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu vai padarīšanu par pieejamiem, ciktāl tie ir paredzēti vienīgi reģistrācijas nodevas samaksai. KKAF neesot iesniegusi šādu pieteikumu, līdz ar to šajā gadījumā nepastāvot nepārvarama vara vai nenovēršama kļūda Valsts padomes Procedūras noteikumu 71. panta septītās daļas izpratnē.

23 Savukārt šie lietas dalībnieki ir vienisprātis, ka Valsts padomes Procedūras noteikumu 78. un nākamajos pantos paredzētā juridiskās palīdzības iespēja KKAF nav pieejama.

24 Ņemot vērā iepriekš minēto, iesniedzējtiesa konstatē, ka pastāv neskaidrības par to, vai Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts jāinterpretē tādējādi, ka ar to ir izslēgts, ka reģistrācijas nodeva un fiksētā iemaksa, kas jāmaksā, lai tajā celtu prasību par valsts pasākumu, ar kuru īsteno Regulu Nr. 269/2014, varētu tikt uzskatītas par "izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem" šīs tiesību normas izpratnē.

25 Konkrētāk, tā jautā, vai ir iespējama tāda minētās tiesību normas interpretācija, kas atšķiras no KKAF aizstāvētās interpretācijas tādējādi, ka jēdziens "juridiskie pakalpojumi" neizslēdz juristu sniegtus pakalpojumus, lai konsultētu vai pārstāvētu tādu sankcionētu juridisku personu kā KKAF, saistībā ar prasību, kas celta valsts tiesā par valsts pasākumu, ar ko īsteno Regulu Nr. 269/2014, un vai saistībā ar šo interpretāciju ir izslēgts, ka reģistrācijas nodeva un fiksētā iemaksa, kuru samaksa ir nepieciešama šādas prasības uzturēšanai, varētu tikt uzskatītas par "izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem", attiecībā uz kuriem varētu tikt piešķirta atbrīvošana.

26 Turklāt iesniedzējtiesa norāda, ka attiecīgā gadījumā jāņem vērā pamattiesības uz piekļuvi tiesai, kas garantētas Hartas 47. pantā un atgādinātas Regulas Nr. 269/2014 6. apsvērumā, kopsakarā ar vai izolēti no LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā dalībvalstīm noteiktā pienākuma nodrošināt tiesību aizsardzības līdzekļus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu efektīvu tiesisko aizsardzību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības. Tā arī norāda, ka KKAF ieskatā būtu jāņem vērā arī LESD 57. pants.

27 Visbeidzot tā norāda, ka atbildētāja pamatlietā atsaucas arī uz Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta d) apakšpunktā paredzēto iespēju atbrīvot konkrētus iesaldētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus, ja tie ir "nepieciešami ārkārtas izdevumiem". Tā uzskata, ka šīs frāzes pareizai interpretācijai ir nozīme arī šajā lietā, jo rodas jautājums, vai minētā frāze aptver reģistrācijas nodevu un fiksētu iemaksu.

28 Šādos apstākļos *Raad van State* (Valsts padome) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas Nr. 269/2014]4. panta 1. punkta b) apakšpunkts, attiecīgā gadījumā saistībā ar [Regulas Nr. 269/2014] 2. un 9. pantu un [LESD] 57. panta 1. punktā definēto jēdzienu "pakalpojumi", [Hartas] 47. pantā garantētajām pamattiesībām uz piekļuvi tiesai un [LES] 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto dalībvalstu pienākumu nodrošināt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai sniegtu efektīvu tiesisko aizsardzību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, ir jāinterpretē tādējādi, ka reģistrācijas maksa un iemaksa budžeta fondā,

kas prasītājam ir jāveic atbilstoši valsts tiesību aktiem un saskaņā ar šiem tiesību aktiem, ir kvalificējamas kā nodokļi, kas jāmaksā, iesniedzot prasību valsts tiesā par valsts pasākumu, ar kuru īsteno [Regulu Nr. 269/2014], ir izslēgti no minētajā regulas noteikumā norādīto "izdevum[u] saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem" piemērošanas jomas, kā rezultātā kompetentās iestādes nevar atļaut atbrīvot konkrētus līdzekļus vai saimnieciskos resursus minētās reģistrācijas maksas un iemaksas samaksai saistībā ar prasību par valsts pasākumu, ar ko īsteno [Regulu Nr. 269/2014]?

2) Vai [Regulas Nr. 269/2014] 4. panta 1. punkta d) apakšpunkts, attiecīgā gadījumā saistībā ar [Regulas Nr. 269/2014] 2. un 9. pantu, [Hartas] 47. pantā garantētajām pamattiesībām uz piekļuvi tiesai un [LES] 19. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto dalībvalstu pienākumu nodrošināt tiesiskās aizsardzības līdzekļus, lai sniegtu efektīvu tiesisko aizsardzību jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības, ir jāinterpretē tādējādi, ka reģistrācijas maksa un iemaksa budžeta fondā, kas prasītājam ir jāveic atbilstoši valsts tiesību aktiem un saskaņā ar šiem tiesību aktiem, ir kvalificējamas kā nodokļi, kas jāmaksā, iesniedzot prasību valsts tiesā par valsts pasākumu, ar kuru īsteno [Regulu Nr. 269/2014], ir izslēgti no minētajā regulas noteikumā minētās norādes "nepieciešami ārkārtas izdevumiem" piemērošanas jomas, kā rezultātā kompetentās iestādes nevar atļaut atbrīvot konkrētus līdzekļus vai saimnieciskos resursus minētās reģistrācijas maksas un iemaksas samaksai saistībā ar prasību par valsts pasākumu, ar ko īsteno [Regulu Nr. 269/2014]?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

29 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Šajā saistībā Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Turklāt Tiesai var nākties ņemt vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (spriedums, 2019. gada 5. decembris, *Centraal Justitieel Incassobureau* (Finanšu sankciju atzīšana un izpilde), C-671/18, EU:C:2019:1054, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

30 Šajā gadījumā, pirmkārt, uzdotie jautājumi būtībā attiecas uz iespēju dalībvalstīm, pamatojoties uz Regulas Nr. 269/2014 4. pantu un atkāpjoties no tās 2. panta, atļaut atbrīvot līdzekļus vai saimnieciskos resursus, kas iesaldēti saskaņā ar pēdējo minēto pantu, vai tos darīt pieejamus, ja to valsts tiesībās ir paredzēts maksāt reģistrācijas nodevu un fiksētu iemaksu par prasības atcelt tiesību aktu celšanu. Līdz ar to nešķiet, ka šiem jautājumiem būtu nepieciešama šīs regulas 9. panta interpretācija, kas attiecas uz aizliegumu apzināti un tīši piedalīties darbībās, kuru mērķis vai sekas ir apiet minētās regulas 2. pantā paredzētos pasākumus.

31 Otrkārt, šajos jautājumos iesniedzējtiesa atsaucas uz to, ka saskaņā ar šīm valsts tiesībām reģistrācijas nodeva un fiksēta iemaksa kvalificējamas kā valsts iestāžu iekasēti "nodokļi"; uz šādu kvalifikāciju KKAF atsaucas pamatlietā. Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts atbrīvot iesaldētos līdzekļus vai tos darīt pieejamus tostarp nodokļu samaksai. Šajā kontekstā, lai gan minētā tiesa ar prejudiciālajiem jautājumiem konkrēti nelūdz interpretēt šo tiesību normu, jāuzskata, ka tās interpretācijai ir nozīme, lai atbildētu uz tiem.

32 Līdz ar to jāuzskata, ka ar prejudiciālajiem jautājumiem, kuri jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta a), b) un d) apakšpunkts, lasot tos kopsakarā ar šīs regulas 2. pantu, Hartas 47. pantu un LESD 57. panta pirmo daļu, jāinterpretē

tādējādi, ka tie ietver noteiktu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu vai to padarīšanu par pieejamiem, lai samaksātu reģistrācijas nodevu un fiksētu iemaksu, kas saskaņā ar valsts tiesībām jāmaksā, ceļot prasību tiesā par valsts pasākumu, ar kuru īsteno minēto regulu.

33 Saskaņā ar Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunktu dalībvalstu kompetentās iestādes var atļaut atbrīvot konkrētus iesaldētos līdzekļus vai saimnieciskos resursus vai darīt pieejamus konkrētus līdzekļus vai saimnieciskos resursus ar tādiem nosacījumiem, kādus tās uzskata par atbilstīgiem, ja tās ir konstatējušas, ka šie līdzekļi vai saimnieciskie resursi ir paredzēti vienīgi tam, lai samaksātu samērīgu honorāru vai atlīdzinātu izdevumus, kas radušies par pielīgtiem juridiskiem pakalpojumiem.

34 Šajā ziņā var norādīt, līdzīgi kā to dara Beļģijas valdība un Komisija, ka dažās šīs tiesību normas valodu versijās, piemēram, it īpaši tās angļu un holandiešu valodas versijās, ir atsauce nevis uz "izdevumiem, kas radušies par pielīgtiem juridiskiem pakalpojumiem" kā franču valodas versijā, bet gan uz "izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem".

35 No tā izriet – lai gan minētās tiesību normas formulējums tās franču valodas versijā, šķiet, attiecas tikai uz izdevumiem, kas radušies, apmaksājot juridisko pakalpojumu sniegšanu, tās formulējums citās valodu versijās ietver arī izdevumus, kas saistīti ar šādu pakalpojumu sniegšanu.

36 Tomēr saskaņā ar judikatūru Savienības tiesību normas interpretējamas un piemērojamas vienveidīgi, ņemot vērā visu Savienības valodu versijas, un, ja dažādu valodu versijas atšķiras, attiecīgā norma jāinterpretē saistībā ar tā tiesiskā regulējuma vispārējo sistēmu un mērķi, kurā šī norma ietilpst (spriedums, 2023. gada 17. janvāris, Spānija/Komisija, C-632/20 P, EU:C:2023:28, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

37 Konkrētajā gadījumā jānorāda, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta normas jāinterpretē, ņemot vērā šīs regulas 6. apsvērumu, kurā tostarp precizēts, ka minētā regula jāpiemēro saskaņā ar Hartā atzītajām pamattiesībām un principiem, it īpaši tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un piekļuvi taisnīgai tiesai.

38 Šajā ziņā Tiesa salīdzināmā kontekstā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 765/2006 (2006. gada 18. maijs) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju (OV 2006, L 134, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Īstenošanas regulu (ES) Nr. 84/2011 (2011. gada 31. janvāris) (OV 2011, L 28, 17. lpp.) un Padomes Regulu (ES) Nr. 588/2011 (2011. gada 20. jūnijs) (OV 2011, L 161, 1. lpp.), jau ir nospriedusi, ka, lemjot par lūgumu atbrīvot iesaldētos līdzekļus saskaņā ar Regulas Nr. 765/2006 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kompetentā valsts iestāde īsteno Savienības tiesības. Tātad tai ir pienākums ievērot Hartu atbilstoši tās 51. panta 1. punktam (spriedums, 2014. gada 12. jūnijs, *Peftiev*, C-314/13, EU:C:2014:1645, 24. punkts).

39 Šajā aspektā jāuzsver, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētā iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanas pamata mērķis neatkarīgi no šīs tiesību normas valodas versijas, uz kuru ir atsauce, ir atvieglot personu un vienību, kuru aktīvi ir iesaldēti, piekļuvi juridiskajiem pakalpojumiem, lai nodrošinātu to interešu aizstāvību. Tātad minētā tiesību norma jāinterpretē atbilstoši prasībām, kas izriet no Hartas 47. panta, tādējādi, ka šo līdzekļu iesaldēšanas sekas nevar būt tādas, ka šīm personām tiek liegta efektīva iespēja vērsties tiesā (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 12. jūnijs, *Peftiev*, C-314/13, EU:C:2014:1645, 25. un 26. punkts).

40 Konkrētāk, var atgādināt, ka saskaņā ar Hartas 47. panta otrās daļas otro teikumu ikvienai personai ir iespēja saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību.

41 Tādējādi Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta b) apakšpunkts, ņemot vērā šo Hartas tiesību normu, jāinterpretē tādējādi, ka kopumā atsauce uz "samērīg[u] samaks[u] par kvalificētu darbu vai atlīdzīb[u] par izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem" var ietvert jebkādus izdevumus, kas radušies, lai personai, vienībai vai struktūrai, kuras aktīvi ir iesaldēti, ļautu tikt pārstāvētai tiesā.

42 Ņemot to vērā, reģistrācijas nodevas un fiksētas iemaksas samaksa, iesniedzot prasību tiesā, nevar tikt uzskatīta par izdevumiem, kas radušies, lai personai, vienībai vai struktūrai ļautu tikt pārstāvētai tiesā.

43 Protams, ir taisnība, ka atsauce uz "samērīg[u] samaks[u] par kvalificētu darbu vai atlīdzīb[u] par izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem" norāda, ka frāze "atlīdzība par izdevumiem saistībā ar juridiskiem pakalpojumiem" attiecas uz izdevumiem, kas nav samaksa par kvalificētu darbu, kuru samaksa var tikt piespriesta personai, vienībai vai struktūrai, kas izmanto advokāta vai cita šim nolūkam pilnvarota tiesību speciālista pakalpojumus, lai tiktu pārstāvēts tiesā.

44 Tomēr tādas tiesas nodevas vai fiksētas iemaksas maksājums, kādu tiesa ir minējusi prejudiciālajos jautājumos, neatbilst ne samaksai par kvalificētu darbu, ne atlīdzībai par izdevumiem, kas nav samaksa par kvalificētu darbu, var tikt piespriests personai, vienībai vai struktūrai, kura izmanto advokāta vai cita tiesību speciālista pakalpojumus, kurš ir tiesīgs to pārstāvēt tiesā.

45 Pirmkārt, Tiesa ir nospriedusi, ka darbības, uz kurām attiecas jēdziens "juridiskie pakalpojumi" Padomes Regulas (ES) Nr. 833/2014 (2014. gada 31. jūlijs) par ierobežojošiem pasākumiem saistībā ar Krievijas darbībām, kas destabilizē situāciju Ukrainā (OV 2014, L 229, 1. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Padomes Regulu (ES) 2022/1904 (2022. gada 6. oktobris) (OV 2022, L 259 I, 3. lpp.), 5.n panta 2. punkta izpratnē, skaidri atšķiras no tām, ko valsts iestādes vai jebkura cita struktūra, kurai valsts uzticējusi vispārējo interešu uzdevuma izpildi šo iestāžu uzraudzībā un kurai šajā nolūkā ir piešķirtas noteiktas saistošas pilnvaras attiecībā uz pilsoņiem. Minēto iestāžu uzdevums nav sniegt pakalpojumus, kas ietver atzinumu sniegšanu par tiesību jautājumiem personām, lai veicinātu vai aizstāvētu šo personu personīgās intereses (spriedums, 2024. gada 5. septembris, *Jemerak*, C-109/23, EU:C:2024:681, 41. punkts).

46 Otrkārt, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, uzdotie jautājumi attiecas uz situāciju, kurā šādas reģistrācijas nodeva un šāda fiksēta iemaksa valsts tiesībās ir noteikta nevis tādēļ, ka attiecīgā persona, vienība vai struktūra ir izmantojusi advokāta pakalpojumus, bet gan tādēļ, ka šī persona, vienība vai struktūra ir cēlusi prasību attiecīgajā tiesā. Tātad no tā jāsecina, ka šādā situācijā šīs nodevas un šīs iemaksas samaksa var tikt piespriesta prasītājam neatkarīgi no tā, vai to pārstāv advokāts vai cits šim nolūkam pilnvarots tiesību speciālists.

47 Savukārt jānorāda, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā kā piemērs līdzekļu un saimniecisko resursu, kas vajadzīgi, lai segtu to personu, vienību vai struktūru "pamatvajadzības", kuru līdzekļi tiek iesaldēti, atbrīvošanai vai padarīšanai par pieejamiem "maksāšanai", ir skaidri paredzēta šāda atbrīvošana vai padarīšana par pieejamu "nodokļu" "maksā[šanai]".

48 Šajā ziņā, pirmkārt, jāuzskata, ka šajā tiesību normā izdarītā atsauce uz "nodokļu" "maksāšanu" kā izdevumiem, kas vajadzīgi, "lai segtu [šo] personu, vienību vai struktūru pamatvajadzības", ja nav citu precizējumu, jāinterpretē tādējādi, ka tā attiecas uz jebkādu obligātu iemaksu valsts izdevumu finansēšanai, kas tām jāmaksā.

49 Otrkārt, jānorāda, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā izmantotais formulējums "vajadzīgi, lai segtu[..] pamatvajadzības", kā izriet no šīs regulas 6. apsvēruma, jāinterpretē tādējādi, ka tas jo īpaši attiecas uz izdevumiem, kas nepieciešami, lai garantētu minēto personu, vienību vai struktūru pamattiesību ievērošanu un tostarp tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un tiesības uz pieeju objektīvai tiesai, ko aizsargā Hartas 47. pants.

50 Līdz ar to tādas reģistrācijas nodevas un fiksētas iemaksas – kas minētas uzdotajos jautājumos un kas šādai personai, vienībai vai struktūrai jāmaksā, lai tā varētu celt prasību atcelt lēmumu, ar kuru īsteno Regulu Nr. 269/2014, noraidot to lūgumu atbrīvot to līdzekļus, – jāuzskata par "nodokļiem" šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta izpratnē, kuru samaksa ir vajadzīga, lai apmierinātu to "pamatvajadzības" šīs tiesību normas izpratnē.

51 Šo interpretāciju neatspēko tas, ka saskaņā ar Hartas 47. panta trešo daļu juridiskā palīdzība tiek sniegta tiem, kam nav pietiekamu līdzekļu, ciktāl šī palīdzība ir nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvu tiesiskuma īstenošanu.

52 Proti, ja personai, vienībai vai struktūrai, kas minēta Regulas Nr. 269/2014 I pielikumā ietvertajā sarakstā, vai ar to saistītai personai vai vienībai ir jāceļ prasība tiesā, kuras lietas izskatīšanas tiesā nosacījums ir obligātas iemaksas veikšana, tā nevar tikt uzskatīta par tādu, kas ir nepietiekama tās līdzekļu iesaldēšanas dēļ, bet, gluži pretēji, tai šajā nolūkā ir jālūdz atbrīvot konkrētus līdzekļus, ja ir izpildīti visi šīs regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunktā paredzētie nosacījumi. Tādējādi šī tiesību norma pati par sevi nepieļauj, ka kompetentā valsts iestāde atsakās atļaut līdzekļu atbrīvošanu, pamatojoties uz to, ka šāda persona varētu izmantot juridisko palīdzību (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 12. jūnijs, *Peftiev*, C-314/13, EU:C:2014:1645, 31. punkts).

53 Attiecībā uz minētās regulas 4. panta 1. punkta d) apakšpunktu nešķiet nepieciešams veikt šo interpretāciju, ņemot vērā, ka šī sprieduma 50. punktā konstatēts, ka reģistrācijas nodevas un fiksētas iemaksas samaksa var ietilpt šīs pašas regulas 4. panta 1. punkta a) apakšpunkta piemērošanas jomā.

54 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, ka Regulas Nr. 269/2014 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts, lasot to Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tas aptver noteiktu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu vai to padarīšanu par pieejamiem, lai samaksātu reģistrācijas nodevu un fiksētu iemaksu, kas saskaņā ar valsts tiesībām jāmaksā, ceļot prasību tiesā par valsts pasākumu, ar kuru īsteno šo regulu.

Par tiesāšanās izdevumiem

55 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

Padomes Regulas (ES) Nr. 269/2014 (2014. gada 17. marts) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz darbībām, ar ko tiek grauta vai apdraudēta Ukrainas teritoriālā integritāte, suverenitāte un neatkarība, kurā grozījumi izdarīti ar Padomes 2022. gada 20. oktobra Īstenošanas regulu (ES) 2022/1985, 4. panta 1. punkta a) apakšpunkts, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

tas aptver noteiktu iesaldēto līdzekļu vai saimniecisko resursu atbrīvošanu vai to padarīšanu par pieejamiem, lai samaksātu reģistrācijas nodevu un fiksētu iemaksu, kas saskaņā ar valsts tiesībām jāmaksā, ceļot prasību tiesā par valsts pasākumu, ar kuru īsteno šo regulu.

[Paraksti]